

Friskolan Lyftet AB
carlos.santis@friskolanlyftet.se

2019-05-09
1 (20)
Dnr-2018:11049

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Friskolan Lyftet i Gävle kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Friskolan Lyftet avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Friskolan Lyftet i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet så att skolans resultat kontinuerligt följs upp och analyseras samt används som grund för beslut om insatser som syftar till att utveckla undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärare utvecklar metoder för att göra eleverna delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och utvärderar det pågående arbetet med trygghet och studiero för att säkerställa att de insatser som är beslutade faktiskt genomförs samt att de ger avsedd effekt på elevernas skolmiljö.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärarna förutsättningar att med olika metoder kvalitetssäkra sina omdömen och betyg i syfte att verka för likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 9 december 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23 069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:11049) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Skälen till bedömningen är att rektorn inte leder ett sammanhållet systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå. Det genomförs uppföljningar på skolan avseende enskilda elevers kunskapsutveckling, men rektorn sammanställer och analyserar inte resultaten för klasser och inte heller övergripande för skolenheten. Granskningen visar

också att även om rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka är innehållet för samverkansmötena ofta baserat på elevers individuella behov och mindre på exempelvis pedagogiska frågor eller undervisningens utveckling. Det framgår också i granskningen att det saknas struktur för hur obehöriga lärare introduceras i arbetet. Skolan saknar även en övergripande inriktning för jämställdhetsarbetet.

Rektorns bedriver inte kvalitetsarbete för att utveckla undervisningen vid skolan

Skolinspektionens granskning visar att arbetet med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder inte bedrivs på ett sammanhållet sätt för hela skolenheten. Under höstterminen 2018, efter att rektorn har tillträtt sin tjänst på skolan, har han initierat ett antal förändringar i skolans arbetssätt för att skapa och bygga upp strukturer för samverkan och för arbetet med kunskaps- och värdegrundsuppdraget. Detta innebär att skolan vid tiden för granskningen befinner sig mitt i ett förändringsarbete. Det systematiska kvalitetsarbetet på skolan har ett stort fokus på elevernas individuella resultat och psykosociala hälsa, men en övergripande uppföljning och analys av årskursernas eller skolans resultat saknas.

Att rektorn inte bedriver och leder ett sammanhållet och systematiskt kvalitetsarbete i tillräcklig utsträckning framgår av intervjuer och av dokumentstudier. Lärare som undervisar i årskurs 1-6 berättar i intervjun att de rapporterar elevernas måluppfyllelse till rektorn och att rektorn sedan berättar om resultatet. Elevhälsoteamet beskriver att de har koll på elevernas kunskapsresultat mer på individnivå än på grupp- eller skolenivå. Rektorn uppger i intervju att uppföljning och analys har haft ett stort fokus på individnivå och att rektorn är medveten om att analys av resultat på grupp- och skolenivå är ett område som skolan behöver utveckla. Av Skolverkets statistik framgår att elevernas kunskapsresultat ligger lägre än genomsnittet för riket vad gäller exempelvis det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 läsåret 2017/18. Även genomsnittligt betygspoäng i majoriteten av ämnen är lägre jämfört med rikets genomsnitt för såväl årskurs 6 som årskurs 9 samma läsår. I skolans inskickade verksamhetsberättelse (Verksamhetsberättelse Friskolan Lyftet 2018/2019) finns dock formulerat att skolans kunskapsresultat generellt är goda, men en sammanställning eller analys av resultaten saknas.

Av skolans dokumentation framgår vidare att det är elevernas resultat kopplat till deras mående och till skolans hälsofrämjande arbete som är i fokus och inte elevernas måluppfyllelse eller kunskapsresultat. I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att skolan genomför insatser för att öka enskilda elevers måluppfyllelse. De insatser som beskrivs är generellt kopplade till elevernas fysiska och psykiska mående samt

eventuell frånvaro och inte till undervisningens innehåll eller kvalitet. Skolan har ett dokument för elevernas måluppfyllelse, där elevernas resultat markeras med färgerna grön, gul och röd. Grön färg innebär att eleven har goda färdigheter, gul markerar att eleven visar flera kunskaper men saknar någon förmåga och den röda visar att eleven inte når målen. Skolan har även ett dokument vid namn Må bra-listan, där lärare och elevhälsoteamet varje månad fyller i varje elevs kunskapsresultat, skolsociala situation, närvarostatistik och elevens fysiska och psykiska mående. Rektorn uppger i intervju att han inte följt upp resultatet av olika insatser på gruppnivå utifrån Må bra-listan. Det framgår inte vare sig i intervjuer eller i inskickade dokument hur rektorn följer upp undervisningens kvalitet eller hur det systematiska kvalitetsarbetet används för att utveckla undervisningen vid Friskolan Lyftet.

De prioriterade utvecklingsområdena som rektorn beskriver i det till Skolinspektionen inskickade kvalitetsarbetet är framtagna utifrån utvärderingar som personalen gjorde efter läsåret 2017/2018. Bland skolans prioriterade områden finns trygghet och studiero, det hälsofrämjande arbetet samt undervisning och lärande. Det framkommer dock inte vilken analys av skolans faktiska resultat som har gjorts och vad som ligger till grund för de utvalda utvecklingsområdena. I skolans kvalitetsredovisning framkommer inte heller vilka konkreta insatser som skolan behöver vidta inom området undervisning och lärande. Rektorn har vid tidpunkten för granskningen inte gjort någon uppföljning eller utvärdering av hur arbetet med skolans utvecklingsområden fortlöper och vad det gett för resultat.

Skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorns ledning och styrning av ett strategiskt jämställdhetsarbete är begränsad och att en övergripande gemensam strategi och inriktning för arbetet med jämställdhet saknas. I intervjuer ger lärarna bilden av att det jämställdhetsarbete som de bedriver är utifrån deras individuella kunskaper och att det inte bygger på någon gemensam struktur. Elever från skolans äldsta årskurser säger i intervju att de pratat om jämställdhet i vissa ämnen, men att deras upplevelse är att skolan pratar för lite om grundvärderingar och mjuka värden. De exempel på aktiviteter kring jämställdhet som rektorn och lärargrupper ger är att skolan vid exempelvis elevråd är noga med att välja en pojke och en flicka som representanter. Elevhälsoteamet uttrycker att "man försöker i största möjligaste mån göra så att alla kommer till tals och försöker bemöta eleverna likvärdigt för att det ska kännas att alla har lika värde". Elevhälsoteamet säger också att rasterna förut var mer uppdelade mellan pojkar och flickor men att det nu är "mer mixat", vilket enligt elevhälsoteamet kan bero på att det erbjuds mycket aktiviteter på rasterna och att elever deltar i dessa

oavsett könstillhörighet. Rektorn säger att ett övergripande jämställdhetsarbete är något som skolan behöver tydliggöra och utveckla.

Rektorns ledning av det pedagogiska arbetet är svag

Rektorn skapar möjligheter för lärarna att samverka inom skolan genom att organisera för APT och månadsvisa kvällsmöten för samtlig personal. Skolans arbetslag har även arbetslagsmöten som leds av arbetslagsledarna. De pedagogiska frågor som diskuteras vid arbetslagsmötena lyfts utifrån behov från lärarna. Arbetslagsmötena protokollförs och rektorn diskuterar regelbundet protokollen med arbetslagsledaren. Rektorn kan i intervju inte säga om de pedagogiska frågor som tagits upp vid arbetslagsmötena gett något avtryck i undervisningen eftersom det inte gjorts någon uppföljning vid tidpunkten för granskningen, men berättar att försteläraren har tagit upp hur lärarna ska starta lektioner och att specialläraren pratat om extra anpassningar och hur dessa följs upp. Lärarna berättar i intervju att de saknar ämneskonferenser och att om det sker några ämnesträffar med lärare som undervisar i samma ämne från andra årskurser så är det något de själva tar initiativ till och inget som rektorn initierar.

Trots att skolan har en hög andel obehöriga lärare finns inte en genomtänkt introduktion av dessa lärare så att de får adekvat stöd. Enligt Skolverkets statistik för Friskolan Lyftet är andelen behöriga lärare vid Friskolan Lyftet 31,6% per 15 oktober läsåret 2018/2019. Lärarna beskriver i intervjuer att de obehöriga lärarna som rekryteras till skolan får en behörig lärare som mentor. Mentorn går igenom praktiska frågor och fungerar som ett bollplank. De obehöriga lärarna kan även vända sig till försteläraren eller rektorn vid behov. I lärarintervjuer framkommer dock att en obehörig nyrekryterad lärare kan få en obehörig lärare som mentor, eftersom skolan har en låg andel behöriga lärare. Rektorn säger att det inte finns någon nedskriven rutin för hur obehöriga lärare ska tas emot på skolan, men att skolan har pratat om att skapa en rutin där det ska framgå vad alla behöver veta och där det framkommer hur skolan arbetar i olika avseenden. Rektorn säger också att skolan har ett behov av att öka behörigheten bland lärarna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet så att skolans resultat kontinuerligt följs upp och analyseras samt används som grund för beslut om insatser som syftar till att utveckla undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla arbetet med att systematiskt följa upp och analysera verksamhetens resultat i syfte att identifiera utvecklingsområden som är adekvata för att utveckla undervisningen och i förlängningen höja elevernas kunskapsresultat. Granskningen visar att den uppföljning av elevernas kunskapsutveckling som görs på skolan fokuserar på enskilda elevers resultat, men att en övergripande sammanställning och en analys av elevernas resultat på klass- och skolnivå inte genomförs.

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor, som särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas. I läroplanen för grundskolan framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärare och övrig personal har det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas mot de nationella målen. I granskningen av Friskolan Lyftet syns tydligt att skolans fokus är på elevernas skolsituation och mående kopplat till elevens prestation i skolan. Rektorn behöver utveckla arbete med uppföljning genom att sammanställa elevernas kunskapsresultat utifrån sådana variabler som exempelvis klass eller kön i syfte att upptäcka avvikelser och skillnader på grupp- och skolnivå. Uppföljningen kan även inkludera elevernas resultat över tid för att identifiera eventuella mönster. I sin analys bör rektorn söka orsaker till elevernas uppnådda kunskapsresultat i den undervisning som eleverna har fått. Enligt Skolinspektionen är det väsentligt att rektorn utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet med en ökad betoning på utveckling av undervisningens kvalitet.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Granskningen visar att undervisningen på skolan är varierad och att eleverna får ett aktivt lärarstöd. Undervisningen är delvis strukturerad med tydlig start, sammanhang i undervisningens innehåll och uppgifterna men lektionerna saknar generellt uppföljande avslutningar. Det framgår i granskningen att lärare på olika sätt anpassar undervisningen utifrån elevers behov och förutsättningar men att det finns elever som inte får tillräckliga utmaningar. Granskningen visar vidare att eleverna ges ett visst utrymme för att reflektera över sitt eget lärande och att eleverna upplever att de får en varierad undervisning. Elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen är däremot begränsad.

Undervisningen är varierad och delvis strukturerad samt innehåller ett aktivt lärarstöd

Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört är undervisningen varierad. Lektionerna innehåller olika arbetsformer, som helklass, enskilt- eller grupparbete. Eleverna får ta del av undervisning i föreläsningsform och i dialogform, innan eleverna övergår till att arbeta med uppgifter. Skolan har ett maxantal om 20 elever per klass, vilket både lärare och rektorn i intervjuer lyfter som en förutsättning för att kunna ge eleverna det stöd och den hjälp de behöver. Lärarna nämner även att de delar in klasserna i mindre grupper och att de cirkulerar i klassrummet för att kunna ha dialoger med eleverna och se hur det går för dem i arbetet. I vissa klasser finns det förstärkningspersonal, vilket gör att eleverna har tillgång till fler vuxna i klassrummet och därmed en större möjlighet att få stöd. Eleverna uppger i intervju att de får stöd av lärarna för att förstå vad de ska göra och komma igång med uppgifterna.

Granskningen visar att de observerade lektionerna mestadels innehåller en tydlig start och att syftet med undervisningen beskrivs för eleverna. Under lektionsobservationerna noterar Skolinspektionen att mål och syfte med lektionen förmedlas till eleverna muntligt genom att läraren berättar om det, och i vissa fall även skriftligt genom att det är anslaget på tavlan. Eleverna i årskurs 7-9 uppger dock i intervjun att de i vissa ämnen uppfattar det som otydligt vad de ska lära sig och att det finns ämnen där det helt saknas information om vad de ska göra för att få ett visst betyg. Elevhälsan uppger att det finns en överenskommelse för hur lektionsstrukturen ska se ut och en av lärargrupperna säger i sin intervju att det har funnits diskussioner gällande hur en lektion ska avslutas. Den andra lärargruppen säger att hur de ska starta och avsluta lektioner inte är ett skolövergripande beslut utan att detta är kopplat till respektive arbetslag. I Skolinspektionens observationer saknar lektionerna oftast en tydlig avslutning. Eleverna i årskurs 4-6 säger att lärarna har en inledning av varje lektion och att återkoppling görs på senare lektioner. Eleverna i årskurs 7-9 säger att några lärare har en inledning och en genomgång, men att det inte finns någon gemensam ordning för hur lektionerna ska avslutas. Rektorn säger i intervju att för att eleverna ska få en strukturerad undervisning är det viktigt att lärarna följer det som är bestämt gällande att ha tydliga inledningar, att de berättar om syftet med lektionen och att de vid lektionens avslutning gör en återkoppling av lektionsinnehåll och eventuella genomgångar som gjorts. Rektorn konstaterar dock att alla lärare i dagsläget inte följer den bestämda lektionsstrukturen.

Undervisningen är inte i tillräcklig hög utsträckning anpassad till elevernas förutsättningar och behov

Det framgår i granskningen att lärare på olika sätt anpassar undervisningen utifrån elevers behov och förutsättningar men att det finns elever som inte får tillräckliga utmaningar. Eleverna berättar i intervju att de som behöver kan få andra böcker i vissa ämnen och att det finns fördjupningsuppgifter att göra för den som arbetar snabbt på lektionerna. Samtidigt finns det elever som säger att de får sluta tidigare om de är färdiga snabbt med lektionsuppgifterna, eller att de får sitta och göra ingenting när de blir klara snabbt. Lärarna beskriver hur de gör för att anpassa undervisningen både utifrån de elever som behöver stöd i undervisningen och de elever som kommit långt och behöver utmaningar. En lärare säger att hen har gott om anpassat material för att eleverna ska kunna få det material de behöver, oavsett elevens kunskapsnivå. En annan lärare beskriver att hen kan ha längre genomgångar med vissa grupper eftersom läraren vet att eleverna klarar av det, medan det för andra elever är bättre att korta ner genomgången. En lärare uttrycker dock att hen inte kan ha olika arbetssätt för olika elever eftersom läraren har alla elever tillsammans. En annan lärare säger att det i lärarens ämne inte finns utrymme för de elever som är jätteduktiga att få "något specifikt" utan alla elever behöver göra och får göra samma saker. En representant för elevhälsan uppger att hen bollar mycket med lärarna för att de ska få hjälp med att anpassa vissa uppgifter och kring hur man kan tänka kring vissa elever.

I intervjuer med lärare, elever och rektorn beskriver de intervjuade att lärarna har höga förväntningar på sina elever och motiverar dem i skolarbetet. I båda lärarintervjuerna lyfter lärarna skolans format med små klasser och en klass i varje årskurs gör att alla lärare känner alla elever och har goda möjligheter att skapa bra relationer med eleverna. I en lärarintervju beskrivs klimatet i skolan som familjärt vilket enligt en lärare även viktigt för att kunna motivera elever. En lärare säger att hen arbetar för att motivera eleverna genom att försöka peppa dem och att visa på deras progression. Genom arbetet med individuella utvecklingsplaner blir det tydligt för eleverna vad de ska sträva emot. Lärarna säger att de brukar berätta för eleverna vad de ser att eleverna lärt sig och vilket kunnande de utvecklat. Lärarna beskriver också att de utnyttjar möjligheter att låta eleverna visa sina färdigheter i exempelvis engelska under en rast istället för på en lektion och att motivation även sker utanför lektionerna, så läraren ser till att utnyttja tillfällen där hen möter eleverna för att diskutera, berömma och motivera eleverna. Vid en av observationerna delas klassen i tre grupper, en grupp spelar matematikspel tillsammans med en resurspersonal i ett rum nära klassrummet. De två grupperna som är i klassrummet får antingen genomgång i matematik tillsammans med läraren eller spela spel på lärplattor i en del

av klassrummet. Lärarna vid de observerade lektionerna bekräftar och lyfter elevernas insatser för att visa upp goda exempel för övriga elever i klassen. Eleverna säger i intervjuer att lärarna är bra på att ge beröm och på att tala om när eleverna jobbat bra eller gjort ett bra resultat. Rektorn säger i intervju att personalen har diskuterat krav och förväntningar och att han utgår ifrån att lärarna utformar undervisningen så att eleverna får stärkt självförtroende och motivation, samt att lärarna har höga förväntningar på eleverna. Rektorn har förlitat sig på att försteläraren diskuterar och stöttar lärarna i de här frågorna, utifrån förstelärarens uppdrag.

Elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen är begränsad

Granskningen visar att eleverna har begränsade möjligheter att medverka i planeringen och utvärderingen av undervisningen. Eleverna framför i intervjuer olika uppfattningar gällande om lärarna ber eleverna att utvärdera undervisningen. Eleverna i årskurs 4-6 säger att de ibland blir tillfrågade hur de upplevt att lektionen varit, och om läraren ska ändra på något i de fall de har provat ett nytt moment. Eleverna i årskurs 7-9 säger att lärarna inte frågar hur lektionen har varit. Flera av lärarna i årskurs 7-9 säger i sin intervju att eleverna inte är med och planerar eller utvärderar undervisningen. En av lärarna i intervjun uppger dock att eleverna är med ganska ofta och att hen brukar fråga hur eleverna upplevt nya uppgifter. Lärarna i årskurs 1-6 säger att eleverna brukar utvärdera undervisningen i samband med utvecklingssamtalen. Rektorn säger i intervju att elevernas medverkan i planering och utvärdering av undervisningen, utifrån deras mognad och ålder, är något som behöver utvecklas. Detta för att skolan ska veta vad som behöver förbättras. Rektor säger också att de flesta lärare låter eleverna vara delaktiga i val av redovisningsformer och att vissa lärare utvärderar efter varje arbetsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärare utvecklar metoder för att göra eleverna delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att rektorn tillsammans med lärare behöver utveckla metoder för att göra eleverna delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen. Detta då granskningen visar att elevernas medverkan i planering och utvärdering av undervisningen är begränsad.

Läroplanen för grundskolan anger att undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och att undervisningen ska förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga

undervisningen kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Läroplanen anger i de övergripande målen att lärarna ska tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar metoder för att ge eleverna möjlighet att planera och utvärdera undervisningen. I detta ingår att resonera kring vilka former som är bäst lämpliga för att ge eleverna möjlighet att exempelvis berätta om vilka erfarenheter och föreställningar de har kring vad undervisningen ska behandla och utifrån detta kunna bidra med idéer kring innehållet för det aktuella arbetsområdet. Lärarna kan också få elevernas synpunkter på undervisningens upplägg och genomförande genom att använda olika metoder för att regelbunden utvärdera lektioner. Efter att eleverna fått utvärdera lektionerna bör lärarna använda elevernas synpunkter vid planering av kommande lektioner. Genom att regelbundet låta eleverna uttrycka sina åsikter om undervisningens upplägg och genomförande, kan lärare få information om det som behöver förändras. Detta kan, enligt Skolinspektionen, bidra till att kvaliteten på undervisningen utvecklas och att elevernas förmåga att utöva inflytande och att ta ansvar stärks.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att skolan har kartlagt elevernas upplevelse av trygghet och studiero och definierat ett antal insatser för det samlade arbetet att skapa en lugn och trygg miljö. Innevarande läsår utgör trygghet och studiero ett av skolans prioriterade områden och det ingår i utvecklingsarbetet att skapa samsyn och ett gemensamt förhållningssätt. Dock framkommer det att samtliga lärare inte arbetar med de överenskomna arbetssätten och att insatserna inte gett avsedd effekt eftersom det finns elever som inte upplever att deras studiemiljö präglas av trygghet och studiero.

Det pågår ett utvecklingsarbete för att öka elevernas upplevelse av studiero

Av Skolinspektionens granskning framgår att skolan har kartlagt elevernas upplevelse av studiero. Under höstterminen 2018 har det genomförts en trygghetsenkät som är tänkt att utgöra ett sätt att systematiskt ta reda på elevernas uppfattning om bland annat studiero. För de klasser som besvarat enkäten har resultatet sammanställts av kurator/ungdomskonsulent och presenterats för lärarna. Enligt lärare och rektorn har det dock inte gjorts en skolövergripande sammanställning av resultatet. Av intervjuer med såväl eleverna, lärarna, elevhälsan som rektorn framgår att studieron på skolan varierar, vilket även framkommit i den genomförda trygghetsenkäten. Eleverna

berättar att det kan vara pratigt på lektionerna men att det inte gäller i alla klasser och att det kan vara stökigt på lektionerna de dagar som eleverna har en längre skoldag. Elevhälsoteamet säger att det kommit mycket bra ut av enkäten, den har fått elevhälsoteamet att reflektera över frågor kring studiero. Enligt elevhälsoteamet har det framkommit att eleverna tycker att studieron är dålig och att enkäten utgör ett underlag för vad skolan behöver arbeta med. Även rektorn uppger att det "våldigt blandat" när det gäller studiero på skolan.

Det framkommer i granskningen att rektorn har valt studiero som ett prioriterat område för innevarande läsår och definierat ett antal insatser som syftar till att främja såväl studiero som trygghet. Enligt rektorn och skolans dokumenterade systematiska kvalitetsarbete går arbetet ut på att åstadkomma en samsyn i fråga om hur lärarna ska arbeta med att skapa och upprätthålla studiero på lektionerna och i övrig skolmiljö. Rektorn uppger i intervju att elevernas varierande upplevelse av studiero har lett till att han har beslutat att lärarna ska genomföra strukturerade lektioner för att öka studieron. I intervjuer med lärare och rektorn framgår dock att det skiljer sig i hur lärarna arbetar med detta område. Enligt rektorn följer inte alla lärare "det som är bestämt". I en lärarintervju säger lärarna att studiero är en förutsättning för att kunna bedriva undervisning. En av lärarna säger att det är roligt att diskutera studiero med eleverna och att det inte behöver vara knäpptyst på en lektion. Lärarna lyfter också att det är mycket som kan hända i ett klassrum och lärarna behöver använda sina verktyg för att se till att det blir en god struktur. I en annan lärarintervju säger lärarna att de har fokus på studiero och att de har pratat om att det är ett fåtal elever på skolan som gör att det blir oroligt på rasterna eller som stör på lektionerna. Lärarna och elevhälsan ger exempel på åtgärder som de gjort för att stävja de störningar som förorsakas av dessa elever, såsom att dela på elever som stör och att alla elever har bestämda platser i klassrummet. En lärare säger i intervju att det är när eleverna är färdiga med sina uppgifter som de börjar irra runt och störa. En insats som gjorts är att skolan skaffat taktila material och hörselkåpor till de elever som behöver det.

Förutom strukturerade lektioner handlar arbetet med studiero om att skapa samsyn kring framför allt ordningsregler, vilket lyfts i såväl dokumentationen som i intervjuer. Lärarna säger i en intervju att en av skolans insatser för studiero är att personalen har en samsyn kring elevernas telefoner. Telefonerna samlas in inför lektion och eleverna får endast använda telefonerna under en av dagens raster. Skolan har även gjort förändringar i miljön genom att eleverna har sitt material inne i klassrummet i skåp eller bänkar, för att minska spring i klassrummet. Schemat för klasserna har även strukturerats så att teoretiska ämnen är placerade på förmiddagen och praktiska ämnen på eftermiddagen, i möjligaste mån.

Skolans trygghetsarbete har ännu inte gett avsett resultat

Granskningen visar att Friskolan Lyftet bedriver ett arbete för att skapa trygghet bland eleverna, men att detta ännu inte gett tillräckligt resultat för att tillförsäkra samtliga elever en trygg skolmiljö. På motsvarande sätt som med studiero följer skolan upp tryggheten genom trygghetsenkäten. Enligt lärare har enkäten bland annat visat att eleverna tyckte det var jobbigt med "skojbråk" och att de även beskrev otrygga platser. De elever som Skolinspektionen har intervjuat uppger att de är trygga i skolan. Samtidigt berättar de om elever som använder ett grovt språkbruk sinsemellan och att det uppstår bråk. Eleverna säger också att tryggheten i klassrummet behöver bli bättre.

Av intervjuer med rektorn, elevhälsoteamet och av skolans kvalitetsrapport framgår att trygghet, tillsammans med studiero, är ett prioriterat mål. I sin kvalitetsrapport beskriver rektorn att främjandet av trygghet och studiero ska utgå från bland annat att skapa goda relationer mellan eleverna och läraren. I intervjuerna framkommer att lärare, trygghetsteam och elevhälsoteam arbetar för att skapa en trygg miljö tillsammans med och för eleverna, bland annat genom att de vuxna ständigt är närvarande i korridorer och uppehållsrum. Genom att de vuxna är närvarande vid de ytor där eleverna vistas när de inte har lektioner, har skolan möjligheter att upptäcka när eleverna behöver hjälp att avstyra exempelvis "skojbråk" och att vuxna och elever har en god kontakt. Eleverna berättar att de har vuxna att prata med vid behov, och att skolan håller på att starta upp ett elevtrygghetsteam som ska bestå av elever och personal. Det befintliga trygghetsteamet som leds av skolans kurator/ungdomskonsulent har som främsta uppgift är att arbeta förebyggande. Trygghetsteamet ansvarar för elevrådsmöten och övriga uppgifter är bland annat att vara samtalsstöd, att arbeta med trygghetsfrågor samt att tillsammans med rektorn hantera olika kränkningsärenden. Rektorn beskriver att skolans trygghetsteam under året haft fokus på elevernas trygghet och på det sociala klimatet mellan eleverna samt det förebyggande arbetet för att motverka otrygga elever. Enligt rektorns utsago har trygghetsteamets arbete visat bra effekt utifrån skolans enkätundersökningar i årskurs 6-9. Rektorn beskriver också att det pågår ett arbete för att utveckla en samsyn för hur personalen ska tolka skolans ordningsregler, för att på så sätt skapa trygghet och studiero. I lärarintervjuer säger lärarna att de har diskuterat samsyn kring ordningsreglerna vid möten i lärarkollegiet. I elevintervjuer framgår att eleverna får en genomgång av reglerna vid höstterminens start, och att ett önskemål är att reglerna ska anslås för att det ska vara lättare att komma ihåg dem.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och utvärderar det pågående arbetet med trygghet och studiero för att säkerställa att de insatser som är beslutade faktiskt genomförs samt att de ger avsedd effekt på elevernas skolmiljö.

Granskningen visar att skolan behöver följa upp och utvärdera det gemensamma arbetet med trygghet och studiero. Visserligen har skolan valt trygghet och studiero som ett prioriterat mål och beslutat om ett antal insatser, men av samtliga intervjuer framkommer att skolmiljön inte präglas av trygghet och studiero i tillräcklig omfattning. Bland annat framkommer det att de överenskomna arbetssätten för att främja trygghet och studiero tillämpas inte av alla lärare.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Skolinspektionens kvalitetsgranskning av skolans arbete för att skapa studiero visar att studiero främjas av tydliga lektionsstrukturer och av ett tydligt ledarskap i klassrummet. Kvalitetsgranskningen visar också att andra processer på skolan har inverkan på lärares förutsättningar att skapa studiero i undervisningen. Det handlar framför allt om skolans arbete med normer och värden och det främjande arbetet som bedrivs av elevhälsan, men också om skolans gemensamma förhållningssätt och samarbetskultur. Rektorns ansvar när det gäller studiero innebär att utifrån en systematisk uppföljning vid behov vidta åtgärder för att förbättra studieron genom ett samlat och gemensamt arbete på skolan. Detta arbete bör involvera skolans elevhälsa och säkerställa att lärare inte lämnas ensamma att lösa eventuella problem med bristande studiero.

Skolinspektionen föreslår att rektorn följer upp och utvärderar det pågående arbetet för att ta reda på i vilken mån de befintliga insatserna tillämpas av alla lärare samt om de är ändamålsenliga. Utifrån resultatet från en sådan uppföljning och utvärdering kan rektorn tillsammans med personalen komma överens om de insatser som skolan för närvarande arbetar med behöver omprövas eller ändras för att förbättra tryggheten och studieron. Ett steg kan vara att gemensamt analysera orsaker till situationer där tryggheten och studieron inte är tillfredsställande. I denna analys bör undervisningens genomförande utifrån elevernas behov och förutsättningar ingå. Att involvera eleverna i arbetet utgör en viktig utgångspunkt och det av skolan föreslagna trygghetsteamet där elever ingår kan vara en del i arbetet.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Skälen till bedömningen är att rektorn inte följer upp lärarnas samlade bedömningar, betyg eller avvikelser mellan nationella prov och betyg i syfte att säkerställa att det sker en likvärdig betygssättning på skolan. Därmed finns det en risk att eventuella avvikelser i bedömningar och betyg inte uppmärksammas för att i nästa steg analyseras och därefter sätta in relevanta åtgärder för att öka likvärdigheten. Rektorn ger också lärarna begränsade möjligheter att samverka för att med stöd av andra lärare och på olika sätt kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg.

Rektorns uppföljning och analys av eventuella avvikelser i lärares bedömning och betygssättning är bristfällig

Granskningen visar att rektorn inte använder elevernas kunskapsresultat för att identifiera och analysera eventuella skillnader i bedömningar eller betyg mellan olika ämnen och klasser. Rektorn uppger i intervju att den slutsats som han dragit utifrån höstterminens betygssättning är att de elever som inte uppfyllt kraven i ett arbetsområde ska fångas upp mycket tidigare. Däremot har han inte haft diskussioner med lärare om deras bedömning och betygssättning utan diskussionerna har handlat om de elever som inte når målen. Lärarna uppger i intervju att rektorn inte säkrar att det blir likvärdiga bedömningar och betyg. Lärarna uppger också att de använder bedömningsstöd från Skolverket, och att dessa är frivilliga att använda. Rektorn säger i intervju att det är obligatoriskt att använda bedömningsstödet i samtliga ämnen. Det framkommer också i granskningen att skolan kontinuerligt följer upp enskilda elevers kunskapsutveckling i alla ämnen men att denna uppföljning inte sammanställs av rektorn på ett sådant sätt för att kunna identifiera eventuella avvikelser i lärarnas bedömningar. Lärare i årskurs 1-6 uppger i intervju att bedömningen av elevernas måluppfyllelse rapporterades in före jul och att rektorn fångar upp om det exempelvis finns elever som behöver extra stöd.

Lärarna ges inte tillräckliga förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar

Granskningen visar att lärarna inte ges tillräckliga förutsättningar för att samverka med varandra kring bedömning i syfte att verka för ökad likvärdighet. Rektorn uppger att han har beslutat att samtliga lärare ska använda Skolverkets bedömningsstöd för att bedömningarna ska vara likvärdiga och att han varit tydlig med att alla lärare ska använda bedömningsstöden. En lärare säger dock att det är frivilligt om de använder Skolverkets bedömningsstöd eller inte. Vidare framkommer det att betygskonferenser

hålls varje termin innan betygen slutligen sätts. Lärarna pratar om betyg och bedömning vid skolans personalmöten och där finns det möjlighet att träffas stadiervis och ämnesvis, säger rektorn. Lärarna uppger i intervju att förutsättningarna för att sätta likvärdiga betyg kan kopplas till skolans storlek. Lärarna ger en samstämmig bild av att det är ett dilemma att skolan endast har en klass i varje årskurs, eftersom det gör att lärarna saknar diskussionsmöjligheter med andra lärare som undervisar i samma ämne och i samma årskurser. För närvarande finns inget samarbete kring sambedömning av nationella prov eller exempelvis ämnesdidaktiska frågor med någon annan skola. Lärarna efterlyser möjligheterna att samarbeta med andra skolor, utifrån faktumet att flera lärare är ensamma om att undervisa i sina ämnen i de årskurser de arbetar i. Rektorn lyfter också att det är ett dilemma att skolan inte har parallellklasser som ger möjligheter för lärarna att ha dialoger kring likvärdighet vid bedömning av elever med ämneskollegor.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärarna förutsättningar att med olika metoder kvalitetssäkra sina omdömen och betyg i syfte att verka för likvärdighet.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Vid tiden för granskningen är lärarnas förutsättningar att samverka med varandra kring bedömningar och betygssättning begränsade. Skolinspektionens granskning visar även att rektorn i större utsträckning behöver verka för att lärare använder olika metoder i arbetet med att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Lärarkollegiets begränsade formella behörighet samt det faktum att det i flera ämnen endast är en lärare som undervisar i ämnet på skolan ställer krav på att rektorn tar ett tydligt ansvar för att styra och leda lärarnas samverkan i bedömningsfrågor och hittar lämpliga former för det.

Enligt skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Av Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning framgår att rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Enligt Skolinspektionen kan rektorn med utgångspunkt i de allmänna råden ange inriktning för lärarnas bedömningsdiskussioner som kan syfta till att skapa samstämmighet i olika led av bedömningsprocessen. Det kan exempelvis handla om att utveckla samsyn kring hur

styrdokumentet tolkas (och då särskilt kunskapskraven), hur elevprestationer bedöms eller hur bedömningsunderlaget vägs ihop vid betygssättningen. Enligt Skolinspektionen bör rektorn tillsammans med lärare välja fokus för sambedömning så att det passar de egna förutsättningarna och motsvarar de behov som finns vid skolenheten. Samrättning och bedömning av nationella prov samt andra prov och elevarbeten, som med fördel kan vara avidentifierade, utgör exempel på hur en samverkan kring bedömningsfrågor kan organiseras. Rektorns ansvar för att bedömningsdiskussionerna sker i strukturerade former är särskilt viktigt då skolan har en stor andel lärare som saknar behörighet och flera lärare är ensamma om att undervisa i sina ämnen.

Av Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning framgår att huvudmannen vid behov kan behöva bistå skolan med att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala. Skolinspektionen rekommenderar att huvudmannen undersöker vilka möjligheter till samarbete gällande bedömning finns för lärare inom respektive ämne och vilka lämpliga former som skulle kunna användas för detta.

På Skolinspektionens vägnar

X Renata Grelak

Beslutsfattare
Signerat av: Renata Grelak

X Karin Persson Gode

Föredragande
Signerat av: Karin Persson Gode

I handläggningen av ärendet har även Gunilla Petersen, utredare, medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 10 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 12 februari 2019 och den 14 februari 2019. Besöket genomfördes av Karin Persson Gode och Gunilla Petersen.

Friskolan Lyftet är en fristående skola belägen i Gävle kommun. Huvudmannen för skolan är Friskolan Lyftet AB (org. nr 556604-4599). Friskolan Lyftets verksamhet omfattar förskoleklass, grundskola i årskurserna 1-9 samt fritidshem. Granskningen har gjorts av grundskolan, årskurs 1-9, där det vid tiden för granskningsbesöket gick cirka 154 elever. Skolan leds av en rektor. Rektorn tillträdde tjänsten som rektor tillika huvudman vid Friskolan Lyftet AB i augusti 2018.